

Põhikooli geograafia lõpueksami juhend 2014

Eesmärgid:

- hinnata põhikoolilõpetajate teadmiste ja oskuste vastavust riikliku õppekava geograafia ainekavas ettenähtud õpitulemustele;
- saada tagasisidet õppeasutuse, õpilaste ja õpetajate töötulemuste kohta;
- anda koolidele ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- tulemuste põhjal planeerida ja teha muudatusi geograafia ainekavas, õppekirjanduses, õpetajate täiendkoolituses.

Korraldus:

Eksam toimub **11. juunil 2014**. Eksam algab kell **10.00** ja **kestab 150 minutit**.

Eksamiruumis istuvad õpilased ühekaupa. Eksamiruumi seintel ei tohi olla geograafiaalast infot sisaldavaid materjale.

Eksamil vajalikud vahendid: **Maailma atlas** või **Uus maailma atlas**, **Eesti atlas**, sinine või must tindi- või pastapliiats, joonlaud, harilik pliiats jooniste tegemiseks. Korrektori kasutamine on keelatud, samuti vastuste kirjutamine hariliku pliiatsiga.

Eksamitöö koosneb kahest eraldi osast. I osa küsimustele vastamisel ei ole lubatud atlas kasutada. II osa ülesanded lahendab õpilane atlase abil. Eksamitöö II osa kirjutamise ajal peab õpilasel olema võimalus kasutada *Maailma atlast* (Jāna Sēta, Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000, 2003, 2005) või *Uut maailma atlast* (Jāna Sēta, 2010) ja *Eesti atlast* (AS BIT, TÜGI, 2007).

Kui koolis on geograafia eksami kirjutajaid palju ja seetõttu ei jätku kõigile korraga atlas, on lubatud osal õpilastest alustada eksamit II osa küsimustele vastamisega. Sel juhul tuleb arvestada sellega, et õpilane peab esmalt II osa ülesannetele vastamise lõpetama ja siis saab ta vastama hakata I osa ülesannetele. Mõlemad eksamitöö osad ei tohi korraga õpilase käes olla. Eksami korraldamisel palume arvestada, et tõenäoliselt vajavad paljud õpilased eksamitöö II osa küsimustele vastamiseks aega rohkem kui I osa küsimustele vastamiseks. Üldjuhul peaks õpilane I osaga valmis saama 40–50 minuti jooksul ja ülejäänud aeg 100–110 minutit peaks kuluma II osa lahendamiseks. Õpilase soovi korral võib lubada eksamitöö osade lahendamisele kulutatava aja suhet muuta, kuid kogu töö kirjutamiseks võib kokku kulutada 150 minutit.

Koos eksamitöödega saadetakse kooli hindamisjuhend, mille alusel kooli eksamikomisjon hindab õpilaste eksamitööd viie palli süsteemis.

Eksami vorm ja tase:

Eksam on kirjalik ja eksamitöö ühes variandis. Küsimused ja ülesanded hõlmavad järgmisi tasandeid:

- I Teadmine (mõisted, faktid, seaduspärasuste teadmine).
- II Mõistmine/arusaamine (kirjeldamine, seletamine, ümbersõnastamine).
- III Teadmiste rakendamine (kasutamine uues situatsioonis, prognoosimine).
- IV Analüüs ja süntees (seoste näitamine, faktide ja seaduspärasuste ühendamise, eristamine, rühmitamine, võrdlemine, hüpoteeside esitamine).
- V Hinnangu andmine (otsuste tegemine, järeldamine).

Eksamitöö koostamisel lähtutakse põhimõttest, et ca 50% saadavatest punktidest kajastaksid teadmiste ja mõistmise tasandil omandatud ja ca 50% punktidest teadmiste rakendamise, analüüsi, sünteesi ning hinnangu andmise tasandil omandatud.

Tähelepanu soovitage pöörata järgmiste oskuste kujundamisele:

- erinevatel infoallikatel (kaardid, joonised, tabelid, diagrammid, pildid, tekst jms) esitatud info lugemine, seoste leidmine, järelduste ja otsustuste tegemine;

- seaduspärasuste ja faktide tundmine, faktide rühmitamine
- geograafia mõistete kasutamine
- geograafiateadmiste rakendamine
- atlaste, erinevate kaartide kasutamine
- geograafiliste protsesside/nähtuste/seoste selgitamine, põhjendamine, kirjeldamine
- võrdlemine
- üldistamine
- teabe õigsuse hindamine

Harjutamiseks soovitate lahendada 2000.-2013. a. põhikooli geograafia lõpueksamite ülesandeid. Eksamitöö kirjutamise ajal tuleb küsimusi ja tööjuhiseid lugeda väga tähelepanelikult ning vastused tuleb sõnastada konkreetselt ja küsimusest lähtuvalt. Väga oluline on jälgida ülesande töökäsu sisalduvat tegusõna: nimetage, põhjendage, selgitage, iseloomustage, seostage, võrrelge, analüüsige, tooge näide vms, ning sellest tulenevalt oma vastus läbi mõelda ja kirja panna.

Temaatika:

Eksamitöö koostamise aluseks on “Põhikooli riikliku õppekava” geograafia ainekava, selles toodud nõuded õpitulemustele põhikooli lõpuks.

Ainekava teemad on kaetud järgmistes proportsioonides (eksamitöö maksimum 75 punkti):

Teema	Punkte eksamitöös	Osakaal
Kaardiõpetus	12–18p	16–24%
Geoloogia	4–8p	6–11%
Pinnamood	4–8p	6–11%
Kliima	4–8p	6–11%
Veestik	4–8p	6–11%
Loodusvööndid	6–12p	7–14%
Rahvastik ja asustus	5–8p	7–11%
Majandus	5–10p	7–14%
Keskkond ja inimene	5–8p	7–11%
Üldine geograafia	kuni 5p	kuni 7%
sh Eesti geograafia	22–30p	30–40%

ÕPITULEMUSED, MIDA EKSAMIL KONTROLLITAKSE

Alus: Põhikooli riiklik õppekava. Geograafia ainekava.

- 1) kasutab kaarte, tabeleid, graafikuid, diagramme, jooniseid, pilte ja tekste, et leida infot, kirjeldada protsesse ja nähtusi, leida nendevahelisi seoseid ning teha järeldusi.

1. Kaardiõpetus

- 2) leiab atlasest vajaliku kaardi ning oskab kasutada atlase kohanime registrit;
- 3) määrab suundi kaardil kaardivõrgu järgi;
- 4) mõõdab vahemaid kaardil erinevalt esitatud mõõtkava kasutades;
- 5) määrab etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha;
- 6) määrab ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevuse maakera eri kohtades;
- 7) iseloomustab ja võrdleb etteantud riikide, sh Eesti geograafilist asendit;

8) märgib maailma kontuurkaardile suuremad riigid:

Aasias: Türgi, Jaapan, Hiina, Venemaa, Mongoolia, India, Bangladesh, Indoneesia, Tai, Pakistan, Afganistan, Iraan, Iraak, Saudi-Araabia;

Ameerikas: Kanada, USA, Mehhiko, Brasiilia, Argentina, Tšiili, Peruu, Boliivia;

Aafrikas: Egiptus, Liibüa, Alžeeria, Maroko, Tansaania, Kenya, Kongo DV, LAV.

Austraalias ja Okeaanias: Austraalia, Uus-Meremaa.

9) märgib maailma kontuurkaardile suuremad linnad: Tōkyō, Peking, New Delhi, New York, Los Angeles, Washington, Mexico, São Paulo, Rio de Janeiro, Kairo.

Mõisted: plaan, kaart, üldgeograafiline ja teemakaart, loodusgeograafiline ja majandusgeograafiline asend, Eesti põhikaart, arvutikaart, interaktiivne kaart, satelliidifoto, aerofoto, asimuut, leppemärgid, mõõtkava, suure- ja väikesemõõtkavaline kaart, kaardi üldistamine, poolus, paralleel, ekvaator, meridiaan, algmeridiaan, geograafiline laius, geograafiline pikkus, geograafilised koordinaadid, kaardivõrk, ajavöönd, maailmaeg, vööndiaeg, kohalik päikeseaeg, kuupäevaraja, geograafiline asend.

2. Geoloogia

10) kirjeldab jooniste abil Maa siseehitust ja toob näiteid selle uurimise võimalustest;

11) iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse: vulkanismi, maavärinaid, pinnavormide ja kivimite teket ning muutumist;

12) teab maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjust, näitab kaardil nende peamisi esinemispiirkondi, toob näiteid tagajärgede kohta;

13) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades;

14) selgitab kivimite murenemist, murendmaterjali ärakannet ja settimist ning sette- ja tardkivimite teket;

15) iseloomustab ja tunneb pildil liiva, kruusa, savi, moreeni, graniiti, liivakivi, lubjakivi, põlevkivi ja kivisütt ning toob näiteid nende kasutamise kohta;

16) mõistab geoloogiliste uuringute vajalikkust ja omab ettekujutust geoloogide tööst.

17) iseloomustab jooniste, temaatiliste kaartide ning geokronoloogilise skaala järgi Eesti geoloogilist ehitust;

18) iseloomustab kaardi järgi maavarade paiknemist Euroopas, sh Eestis;

Mõisted: maakoor, vahevöö, tuum, mandriline ja ookeaniline maakoor, laam, kurrutus, kurdmäestik, magma, vulkaan, magmakolle, vulkaani lõõr, kraater, laava, tegutsev ja kustunud vulkaan, kuumaveeallikas, geiser, maavärin, murrang, seismilised lained, epitsenter, fookus, tsunami, murenemine, murendmaterjal, sete, settekivim, tardkivim, paljand, kivistis ehk fossiil, platvorm, kilp, geokronoloogiline skaala, aluspõhi, pinnakate.

3. Pinnamood

19) iseloomustab suuremõõtkavalise kaardi järgi pinnavorme ja pinnamoodi;

20) iseloomustab ja võrdleb kaardi järgi etteantud piirkonna, sh Eesti pinnavorme ja pinnamoodi;

21) iseloomustab piltide, jooniste ja kaardi järgi etteantud koha pinnamoodi ning pinnavorme;

22) kirjeldab joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostab ookeani keskaheliku ja süvikute paiknemise laamade liikumisega;

23) toob näiteid pinnavormide ja pinnamoe muutumisest erinevate tegurite (murenemise, tuule, vee, inimtegevuse) toimel;

24) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta mägistel ja tasastel aladel, mägedes liikumisega kaasnevatest riskidest ning nende vältimise võimalustest.

- 25) seostab Euroopa suuremaid pinnavorme geoloogilise ehitusega;
- 26) iseloomustab mandrijää tegevust pinnamoe kujundajana Euroopas, sh Eestis;
- 27) on omandanud ülevaate maailma mägisema ja tasasema reljeefiga piirkondadest ning märgib kontuurkaardile
- mäestikud: Skandinaavia, Alpid, Apenniinid, Püreneed, Uural, Kaukasus, Himaalaja, Andid, Kordiljeerid, Kaljumäestik, Apalatsid, Suur Veelahkmeahelik, Atlas;
- mägismaad: Tiibet, Brasiilia, Etioopia;
- tasandikud: Ida-Euroopa lauskmaa, Lääne-Siberi lauskmaa, Kaspia alamik, Suur-Hiina tasandik, Mississippi madalik, Amazonase madalik, Kesk-Siberi kiltmaa, Mehhiko kiltmaa, Ida-Aafrika kiltmaa, Sahara kiltmaa.
- 28) märgib Eesti kontuurkaardile
- kõrgustikud: Pandivere, Sakala, Otepää, Haanja, Karula, Vooremaa,
- tasandikud: Kagu-Eesti lavamaa, Harju lavamaa, Viru lavamaa, Kesk-Eesti tasandik, Põhja-Eesti rannikumadalik, Lääne-Eesti madalik, Pärnu madalik, Peipsi madalik, Võrtsjärve madalik;

Mõisted: pinnamood ehk reljeef, samakõrgusjoon ehk horisontaal, absoluutne kõrgus, suhteline kõrgus, profiiljoon, pinnavorm, mägi, mäeahelik, mäestik, kõrg- ja madalmäestik, noor ja vana mäestik, mägismaa, lauskmaa, kõrgustik, lavamaa, tasandik, kiltmaa, madalik, alamik, mandrilava, mandrinõlv, ookeani keskmäestik, süvik, erosioon, uhtorg, mandrijää, moreen, moreenküngas, voor, moreentasandik, maastik.

4. Kliima

- 29) teab, mis näitajatega iseloomustatakse ilma ja kliimat;
- 30) iseloomustab ilmakaardi järgi etteantud koha ilma (õhurõhk, kõrg- või madalrõhuala, soe ja külm front, sademed, tuuled);
- 31) selgitab päikesekiirguse jaotumist Maal ning teab aastaegade vaheldumise põhjusi;
- 32) iseloomustab joonise järgi üldist õhuringlust;
- 33) selgitab ookeanide, merede ja pinnamoe mõju kliimale;
- 34) leiab kliimavöötmete kaardil põhi- ja vahekliimavöötmel ning viib tüüpilise kliimadiagrammi kokku vastava kliimavöötmele;
- 35) iseloomustab ja võrdleb temaatiliste kaartide ja kliimadiagrammide järgi etteantud kohtade kliimat ning selgitab erinevuste põhjusi;
- 36) iseloomustab Euroopa, sh Eesti kliima regionaalseid erinevusi ja selgitab kliimat kujundavate tegurite mõju etteantud koha kliimale;
- 37) toob näiteid ilma ja kliima mõjust inimtegevusele.
- 38) mõistab kliimamuutuste uurimise olulisust ja toob näiteid tänapäevaste uurimisvõimaluste kohta;
- 39) toob näiteid kliimamuutuste võimalike tagajärgede kohta.

Mõisted: ilm, kliima, ilmakaart, samatemperatuurijoon ehk isoterm, kliimakaart, kliimadiagramm, kuu ja aasta keskmine temperatuur, õhurõhk, päikesekiirgus, õhumass, passaadid, mandriline ja mereline kliima, briisid, läänetuuled, kõrg- ja madalrõhuala, soe ja külm front, tsüklon, antitsüklon, lumepiir, tuulepealne ja tuulealune nõlv, kliimavööde.

5. Veestik

- 40) seostab etteantud piirkonna veekogude arvukuse ja veetaseme muutused kliimaga;
- 41) iseloomustab ja võrdleb teabeallikate järgi meresid, sh Läänemerd ning toob esile erinevuste põhjused;
- 42) iseloomustab Läänemere eripära ja keskkonnaprobleeme ning toob näiteid nende lahendamise võimaluste kohta;

- 43) kirjeldab ja võrdleb eriilmelisi Läänemere rannikulõike: pank-, laid- ja skäärrannikut;
 44) iseloomustab ja võrdleb jooniste, fotode, sh satelliidifotode ja kaartide põhjal jõgesid ning vee kulutavat, edasikandvat ja kuhjavat tegevust erinevatel lõikudel;
 45) põhjendab teabeallikate, sh kliimadiagrammide abil veetaseme muutumist jões;
 46) iseloomustab teabeallikate põhjal järvi ja veehoidlad ning nende kasutamist;
 47) iseloomustab veeringet, selgitab vee ja veekogude tähtsust looduses ja inimtegevusele ning toob näiteid vee kasutamise ja kaitse vajaduse kohta.
 48) selgitab põhjavee kujunemist ja liikumist, põhjavee kasutamist kodukohas ning põhjaveega seotud probleeme Eestis;
 49) teab soode levikut Euroopas, sh Eestis, ning selgitab soode ökoloogilist ja majanduslikku tähtsust;
 50) iseloomustab Euroopa, sh Eesti rannajoont ja veestikku,
 51) oskab märkida Euroopa kontuurkaardile:
 väinad: Taani väinad, Inglise kanal e La Manche, Gibraltar, Bosporus, Dardanellid;
 saared ja saarestikud: Gotland, Öland, Ahvenamaa, Suurbritannia, Iiri, Sitsiilia, Sardiinia, Korsika, Malta, Kreeta, Küpros, Island;
 poolsaared: Skandinaavia, Jüüti, Apenniini, Pürenee;
 järved: Saimaa järvistu, Vänern, Laadoga;
 jõed: Rein, Doonau, Volga.
 52) oskab märkida Eesti kontuurkaardile:
 väinad: Suur väin, Väike väin, Soela väin, Irbe väin ehk Kura kurk;
 saared: Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi, Kihnu, Ruhnu, Vilsandi, Osmussaar, Naissaar;
 poolsaared: Pärисpea, Juminda, Viimsi, Pakri, Noarootsi, Sõrve, Kõpu, Tahkuna;
 jõed: Suur-Emajõgi, Põltsamaa, Pedja, Võhandu, Kasari, Pärnu, Pirita, Jägala, Keila, Narva;
 järved: Peipsi, Lämmijärv, Pihkva järv, Võrtsjärv.

Mõisted: veeringe, maailmameri, ookean, laht, väin, sisemer, ääremeri, vee soolsus, lang, voolukiirus, põrke- ja laugveer, soot, jõeorg, sälk-, lamm- ja kanjonorg, delta, kõrgvesi, madalvesi, üleujutus, soolajärv, valgla, veelahe, riimvesi, pankrannik, laidrannik, skäärrannik, luide, maasäär, rannavall, põhjavesi, veega küllastunud ja küllastamata kihid, põhjavee tase, vett läbilaskvad ning vett pidavad kivimid ja setted.

6. Loodusvööndid

- 53) tunneb joonistel ja piltidel ära loodusvööndid ning iseloomustab kaardi järgi nende paiknemist;
 54) iseloomustab loodusvööndite kliimat, veestikku, mullatekke tingimusi, tüüpilisi taimi ja loomi ning analüüsib nendevahelisi seoseid;
 55) tunneb ära loodusvööndite tüüpilised kliimadiagrammid ning joonistel ja piltidel maastiku, taimed, loomad ja mullad;
 56) teab kõrgusvööndilisuse tekkepõhjusi ning võrdleb kõrgusvööndilisust eri mäestikes;
 57) selgitab liustike tekkepõhjusi ning iseloomustab nende paiknemist ja tähtsust;
 58) toob näiteid looduse ja inimtegevuse vastasmõju kohta erinevates loodusvööndites ja mäestikes;
 59) iseloomustab ja võrdleb teabeallikate põhjal etteantud piirkondi: geograafilist asendit, pinnamoodi, kliimat, veestikku, mullastikku, taimestikku, maakasutust, loodusvarasid, rahvastikku, asustust, teedevõrku ja majandust ning analüüsib nendevahelisi seoseid.

Mõisted: loodusvöönd, põhja- ja lõunapöörijoon, seniit, põhja- ja lõunapolaarjoon, polaaröö ja -päev, igikelts, taiga, stepp, preeria, oaas, kõrbestumine, leet-, must- ja punamuld, erosioon, bioloogiline mitmekesisus, põlisrahvas, kõrgusvööndilisus, kõrgmäestik, metsapiir, mandri- ja mägiliustik, Arktika, Antarktika.

7. Rahvastik

- 60) toob näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta ning väärtustab eri rahvaste keelt ja traditsioone;
- 61) leiab kaardilt ja nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning iseloomustab rahvastiku paiknemist etteantud riigis;
- 62) iseloomustab kaardi ja jooniste järgi maailma või mõne piirkonna rahvaarvu muutumist;
- 63) kirjeldab linnastumist, toob näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.
- 64) leiab teabeallikatest infot riikide rahvastiku kohta, toob näiteid rahvastiku uurimise ja selle olulisuse kohta;
- 65) analüüsib teabeallikate järgi Euroopa või mõne piirkonna, sh Eesti rahvaarvu, selle muutumist;
- 66) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate, sh rahvastikupüramiidi järgi etteantud riigi, sh Eesti rahvastikku ja selle muutumist;
- 67) toob näiteid rahvastiku vananemisega kaasnevatest probleemidest Euroopas, sh Eestis, ning nende lahendamise võimaluste kohta;
- 68) selgitab rännete põhjusi, toob konkreetseid näiteid Eestist ja mujalt Euroopast;
- 69) iseloomustab Eesti rahvuslikku koosseisu ning toob näiteid Euroopa kultuurilise mitmekesisuse kohta.

Mõisted: riik, poliitiline kaart, rahvastik, rass, rahvastiku tihedus, rahvaloendus, rahvastikuregister, sündimus, suremus, loomulik iive, rahvastikupüramiid, rahvastiku vananemine, ränne ehk migratsioon, sisseränne, väljaränne, vabatahtlik ränne, sundränne, pagulased, rahvuslik koosseis.

8. Euroopa ja Eesti asustus

- 70) analüüsib kaardi järgi rahvastiku paiknemist Euroopas, sh Eestis;
- 71) analüüsib linnade tekke, asukoha ja arengu vahelisi seoseid Euroopa, sh Eesti näitel;
- 72) nimetab linnastumise põhjusi, toob näiteid linnastumisega kaasnevate probleemide kohta Euroopas, sh Eestis, ja nende lahendamise võimalustest;
- 73) võrdleb linna ja maa-asulaid ning analüüsib linna- ja maaelu erinevusi;
- 74) oskab märkida kontuurkaardile Euroopa riigid ja pealinnad ning Eesti maakonnad ja suuremad linnad.

Mõisted: linnastumine, linn, linnastu, valglinnastumine.

9. Euroopa ja Eesti majandus

- 75) analüüsib loodusressursside, tööjõu, kapitali ja turgude mõju Eesti majandusele ning toob näiteid majanduse spetsialiseerumise kohta;
- 76) rühmitab majandustegevused esmasektori, tööstuse ja teeninduse vahel;
- 77) selgitab energiamajanduse tähtsust, toob näiteid energiaallikate ja energiatootmise mõju kohta keskkonnale;
- 78) analüüsib soojus-, tuuma- ja hüdroelektrijaama või tuulepargi kasutamise eeliseid ja puudusi elektrienergia tootmisel;
- 79) analüüsib teabeallikate järgi Eesti energiamajandust; iseloomustab põlevkivi kasutamist energia tootmisel;
- 80) toob näiteid Euroopa, sh Eesti energiaprobleemide kohta;
- 81) teab energia säästmise võimalusi ning väärtustab säästlikku energia tarbimist;
- 82) toob näiteid Euroopa peamiste majanduspiirkondade kohta.

Mõisted: majanduskaardid, majandusressursid, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, kapital, tööjõud, tööjõu kvaliteet, esmasektor, tööstus, teenindus, energiamajandus, energiaallikad (soojus-, tuuma-, hüdro-, tuule- ja päikeseenergia).

10. Euroopa ja Eesti põllumajandus ning toiduainetööstus

- 83) toob näiteid taime- ja loomakasvatustarude kohta;
- 84) iseloomustab põllumajanduse arengueeldusi Eestis ja põhjendab spetsialiseerumist;
- 85) iseloomustab mulda kui ressursi;
- 86) toob näiteid eri tüüpi põllumajandusettevõtete kohta Euroopas, sh Eestis;
- 87) toob näiteid kodumaise toidukauba eeliste kohta ja väärtustab Eesti tooteid;
- 88) toob näiteid põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta.

Mõisted: taimekasvatus ja loomakasvatus, maakasutus, haritav maa, looduslik rohumaa, taimekasvuperiood, looma- ja taimekasvatustalud, istandused.

11. Euroopa ja Eesti teenindus

- 89) toob näiteid erinevate teenuste kohta;
- 90) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate järgi etteantud Euroopa riigi, sh Eesti turismi arengueeldusi ja turismimajandust;
- 91) toob näiteid turismi positiivsete ja negatiivsete mõjude kohta riigi või piirkonna majandus- ja sotsiaalelule ning looduskeskkonnale;
- 92) analüüsib transpordiliikide eeliseid ja puudusi reisijate ja erinevate kaupade veol;
- 93) toob näiteid Euroopa peamiste transpordikoridoride kohta;
- 94) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate järgi eri transpordiliikide osa Eesti-sisestes sõitjate- ja kaubavedudes;
- 95) toob näiteid transpordiga seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta ning väärtustab keskkonnasäästlikku transpordi kasutamist.

Mõisted: isiku- ja äriteenused, avaliku ja erasektori teenused, turism, transport, transiitveod.